

SÁTTMÁLAR OG SMÁIR MENN

Mánadagin 4. mai skrivur Erlendur Patursson um smáar menn og har ímillum siggi eg navn, ið helst skal vera mitt, hóast heldur margháltliga stavað.

Erlendur sigur har, at eg fleiri ferðir skal hava sagt, at linuprocentin var ivaleysa høg. Har man hann óivað mistaka seg. Tá eg havi roknað skip út, hevur tað verið eftir teimum tölum, ið vóru í fjór. Í Suðuroy eru ikki so nógv linuskip sum norðanfyrir, harafturat hava vit enn ikki fingið, hóast vit hava biðið skrivliga og munnliga, uppperðirnar hjá Hjelnu og Godtfred fyrir 1952, eru har eisini fleiri linuskip. Eg roknaði út fyrir »Vörðuna« og »Saksaberge« ta náttina Erlendur skrivur um, og er hesin sáttmálin heldur frægari enn hin fyrir tev.

Tann leygardagin, fundurin varð settur, kom eg gangandi eftir veginum, tá eg mótti Jóh. Rasmussen, ið segði mær frá, at fundur skuldi verða um kvöldið. Eg keypti so »14. sept.«, ið segði frá tí sama. Seinni um 5-tíðina hitti eg semingsmannin, ið segði mær frá, at Danbjörg eingi boð hevði fingið.

Semingsmenninir lögdu nú uppskot fram, ið var brutto fyrir snóri og linuskip, tó skuldi setast eitt minsta mark áðrenn brutto tók við.

Tá hetta uppskotið var komið fram, ringdi eg eftir Karl Jespersen, ið eg visti var á øðrum fundi her í Havn. Hann kom nú niðan í Tinghúsið, har eg greiddi honum frá stöðuni. Báðir vóru vit samdir um, at hetta var gongd leið. Hetta sögdu vit so báðir við nevndina hjá F. F. Erlendi dæmdu tað ikki.

Karl Jespersen fór so aftur á tann fundin, hann var á frammanundan, meðan vit skuldu til at rokna út.

Minnst meg rætt, fóru so tveir manns úr hvørjum bólkinum út at tosa saman, formaður og skrivari, meðan vit sótu inni og biðaðu. Stuttu løtu aftaná komu teir aftur og sögdu seg ikki kunna góðtaka hetta uppskot, hví fekk eg ongantið at vita.

Tá kom Erlendur fram við, at manningin skuldi taka kostin (hetta var og eri eg ímóti), í hvussu so er so leingi sum eingir útvægir eru gjørdir fyrir at útvega fiskimonnum so biligir matvörur sum gjørligt, og skal farast eftir tí, Erlendur skrivur um samarbeiði við Danir, verður hetta helst ongantið gjørt, í hvussu so er so leingi sum Erlendur er formaður.

Kl. 4 um náttina sótu vit og roknaðu út, eftir tí grundarlagi Erlendur var komin við, nú varð ikki annað at gera enn at fáa sum frægast burtur úr.

Eg visti væl, at fiskimenn í Suðuroy fóru ikki at verða glaðir fyrir hetta, men tá var einki at gera.

Hví Erlendur so knappliga gekk við til ein sáttmála, ið gav lítlan bata, kunnu vit bert gita um.

Men tað er eitt, ið ikki er komið við í sáttmálan, ið hevur stóran týðning.

Tað skuldi staðið, at tann fiskur, ið fiskaður var við linu, skuldi avroknað eftir linusáttmála, og tann, ið fiskaður var við snóri, eftir snórissáttmála. Hetta vildi gjørt heilt fitta broyting. Grein 3 petti 3 í sáttmálanum.

Annars er ikki ætlan mín at tjakast við nakran gjøgnum blóðini viðvíkjandi sáttmálasamráðingum. Tað, ið skrivað er í blaðið okkara viðv. hesum, mugu teir um, ið skrivað tað hava.

Heystardagurin skal siga frá, hvussu sáttmálarinir koma at røynast.

Tá so »Dimmalætting« leggur fram, at og tekur uppáttur tað, Erlendur skrivur, haldi eg tað vera heldur grovt. At eg ikki eri fiskari er einki at dylja yvir, men eg eri uppvaksin í einum fiskaraheimi, og burtarsað frá onkrum einstakum hevur øll familjan hjá mær hjall sín á sjónum, so eg veit hvat bjóðað er teimum at liva av gjøgnum tíðirnar, og tað er ringur fuglur, ið drútur í egðið reður.

Tað kann gott vera, at kongsbóndasynir, sýslumannssynir og reiðarasynir halda fiskimenn hava fingið ivaleyst, eg haldi tað ikki, og áður enn fiskimenn hava fingið so mikið, at teir og familjur teirra kunnu liva sum fólk, hóast ikki fyrir endan.

Fritjof úr Skúoy.

Teir 9 sum sleppa

»14. sept.« hevur í dag (7.5.) greinstubba um arbeidarar, ið søkt hava um arbeiði uppi í Grönlandi — og sigur frá, at bert 9 sloppu framat.

Sjálvandi skal P. M. Dam stingast í ryggin og heingjast upp fyrir tær avgerðir, statsministerið hevur tikið í hesum máli.

Í hesum viðfangi loyvi eg mær at upplýsa, at hetta mál yvirhøvur einki hevur við politikk ella P. M. Dam sum politikkara at gera. Tað er av heilt privatari náttúru. Tað er ikki somikið politiskt, at Føroya Arbeidarafelag ella nakað lokalt felag hevur reist spurningin yvirhøvur.

Vit vóru nakrir handverkarar, sum longu um árslok 1951—52 söktu til donsk entreprenørfirma. Tá bar einki til — sýting.

So royndu vit aftur í sept.—oktbr. í fjór — og skrivaðu beinleiðis til statsministerið. Men hesa ferð fingi vit bæði lokalfeløg og Føroya Arbeidarafelag at geva teirra viðmæli til okkara umsóknir.

Svar kom frá statsministerinum til Føroya Arbeidarafelag unleið 23. november í fjór. Men ikki fyrr enn um 12. januar 1953 fingi vit hetta svarið við törvandi upplýsingum til okkara!

Hví so long tíð skuldi ganga, áðrenn svarið varð okkum kunngjørt, kann væl skrivari Føroya Arbeidarafelags geva upplýsing um.

Við tað, at spurningurin so stutt var »formidlaður« gjøgnum Føroya Arbeidarafelag, var tað náttúrligt, at felagslimir ymsastaðni fingi at vita.

at sökjust kundi um arbeiði. Og sökt varð í stórum tali.

Vit, ið söktu av fyrstan tíð, sendu ein mann niður — fyrir eigna rokning — fyrir beinleiðis at fáa samband við tey byggifeløg, ið av statsministerinum hövdu fingið tey ymsu arbeiði. Hetta hevði avgerandi týðning, tí hesin maður saman við øðrum har niðri — og fyrst og fremst P. M. Dam — lögdu alla orku í at fáa flest møgular Føroyingar við. Ætlast má, at millum statsministerið og tey ymsu byggifelögin eru reit »forretningsmessigir« avtalur; og um ikki statsministerið hevði biðið felögin taka umsóknirnar frá Føroyingum til umhugsan, so var neyvan nakar Føroyingur sloppin upp í part, so ovbyrjaði felögin vóru og eru av hundraðtals umsóknum frá Dönum. Eisini hövdu felögin eina skyldu at taka fólk aftur, sum áður hevði verið í tænastu teirra.

»14. sept.« hevur so stutt onga heimild til í hesum privata máli at blanda politikk upp í — at klikkja statsministerið og P. M. Dam.

Báðir partar hava okkara tökk uppiborna fyrir teirra viðvirkan, sjálvt um á hesum sinni bert 9 sloppu við. — Hetta er fyrsta ferðin, ið handverkarar sleppa framat í Grönlandi — og tað eru handverkarar, sum avgjørt teljast millum teir frægu her á landi.

Hvør veit, um ikki möguleikarnir fyrir Føroyingar kundu gjørst rúmari í komandi tíðum. Tað velst ikki so litið um, hvat teir menn duga, sum nú fara til verka.

Eg vil í allari sáttligheit biðja »14. sept.« lata vera at oyðileggja meira fyrir minni við ósakligari skringing.

p. t. Tórshavn, 7.5.—1953.

Ein teirra 9.

W. M. Smith,
málari.

Aftursvar til Knút Wang blaðstjóra

Knútur roynir av øllum alvi at verja sitt afturhaldsstýri í Tinganesi; men hansara verja er so fyndarleys, at tað ikki er høpi í tí, hann skrivur. Hann vevjur alt rúndanum verunleikan, og hvat skal hann neyðars maður annað gera, tá ið hann veit, hvørjum ið ábyrgdin hvílir á. Knútur roynir at bera í bótufloka fyrir Tinganes-stýrinum og sigur, at tað ikki er landsstýrið í Tinganesi er landsins hægsti stýrið í Tinganesi er landsins hægsti myndugleiki, og at partamaður Hákun hevur kolamálið í hondum (at ráða yvir) — og tað sleppa hvørki tú ella hann undan.

Tú sipar til Sosialin og sigur, at

hann hevur mann í valutaráðnum — eg sigi valutamíðstöðini. — Jú, satt er tað; men hevur Dagblaðið ikki havt mann í valutamíðstöðini, nevnlaga M. Holm, og hvørjar sömdir hevur hann vist sínum bygðarmonnum?

— At javnaðarmenn nú hava fingið mann í valutamíðstöðina er gleðiligt, tí kann arbeiðarin ikki vinna sömdir frá javnaðarmonnum, so er eingin hjálp at hóma nakrastaðni frá — tað er prógv fyrir tí. Síðani kanst tú vevja við tínum uttanumtosi sum tú vilt; tí er prógv fyrir, hvat ið partamenn tínir vilja stuðla arbeiðarafjöldina.

Hvalbingur.

Fyrispurningur

Til hesa kommunu eru komnar unleið 4500 kr. sum studningur til hoybrunnar.

Vit hava fingið at vita frá sóknarstýrinum, at líkningsráðið sigur henda pening ikki vera skattaskyldugan.

Eg loyvi mær tí at spyrja teir røttu viðkomandi: Er skattalógin soleiðis gjørd, at studningur til privat arbeiði t. d. hoybrunnar til bóndur, er skattafriur, samstundis sum studningur til almenn arbeiði t. d. vegir, er skattaskyldugur peningur til kommununa.

Eisini haldi eg tað vera lógt, at sóknarstýrin bert skulu fáa inntøkurnar hjá fiskimonnum uppgjvar, men ongan rætt hava at krevja yvir til tann pening, ið fæst av mjólkasölu til Mjólkaforsýningina í Havn.

Skattaborgarar í Húsavíkar komm.

Frá fútanum

Det er politiet bekendt, at en del personer i den sidste tid har modtaget såkaldte »Kædebreve«, hvori modtageren opfordres til at videresende afskrifter af brevet til 4 andre personer inden 24 timer og indsende et nærmere betegnet pengebeløb til en eller flere angivne adresser.

I kædebreve's tekst loves der modtageren — såfremt han overholder brevets forskrifter — stor rigdom i løbet af 14 dage, medens han — hvis han undlader dette, »bryder kæden«, som det udtrykkes — trues med at ville blive ramt af alle slags ulykker.

Sådanne »Kædebreve-epidemier« opstår med visse mellemrum og har været kendt gennem lange tider.

Lige så sikkert som løfterne om den store rigdom ikke holder stik, er det afgjort ved flere domme, at fremgangsmåden er ulovlig og strafbar som overtrædelse af loven om offentlige indsamlinger, hvorfor man herved advarer publikum mod at lade sig udnytte i sådant øjemed.

Skipafelagið Føroyar

Telefonir 209 171 274

Tórshavn